

Betænkning afgivet af Udvalget for Videnskab og Teknologi den 0. marts 2007

1. udkast

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af universitetsloven

(Varetagelse af opgaver for en minister, ankenævn for meritafgørelser, ph.d.-skoler m.v.)

[af videnskabsministeren (Helge Sander)]

1. Ændringsforslag

Enhedslistens medlem af udvalget har stillet 5 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 31. januar 2007 og var til 1. behandling den 9. februar 2007. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Videnskab og Teknologi.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <> møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og videnskabsministeren sendte den 15. december 2006 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 68. Den 31. januar 2007 sendte videnskabsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Danske Studerendes Fællesråd.

Videnskabsministeren har over for udvalgets kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget

Deputationer

Endvidere har Danske Studerendes Fællesråd mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Samråd

Udvalget har stillet 3 spørgsmål til videnskabsministeren til mundtlig besvarelse, som denne har besvaret i et åbent samråd med udvalget den 21. marts 2007. Ministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, der lå til grund for besvarelsen af spørgsmålene.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 60 spørgsmål til videnskabsministeren til skriftlig besvarelse, [som denne har besvaret].

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

[]

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. [Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.]

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (EL), tiltrådt af et *<>tal*:

Til § 1

1) I den under nr. 2 foreslåede § 8a, udgår stk. 2.
[Ministerens offentliggørelsesret udgår]

2) Nr. 7 udgår.
[Aftagerpaneler udgår]

3) I den under nr. 21 foreslåede § 16a, udgår stk. 3-8.
[Direktører for faglige enheder m.v. udgår]

4) Den under nr. 21 foreslåede § 16b udgår.
[Nye regler for ph.d. skoler, udgår]

5) Den under nr. 25 foreslåede § 18a, stk. 2, affattes således:
»Rektor nedsætter ankenævnet med en repræsentant for det videnskabelige personale og en studerende ved samme eller beslægtet uddannelse på universitetet og en repræsentant for det videnskabelige personale og en studerende ved samme eller beslægtet uddannelse på et andet universitet.«
[Studerterrepræsentanter i ankenævnet]

6) Nr. 31 udgår.
[Pålæggelse af betalingsopgaver udgår]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Der er ingen grund til at lave detailstyring omkring undervisningsevaluering. Der er ikke noget der forhindrer universiteterne i at gøre det nu, hvis de synes, det er en god idé.

Man forbedrer ikke kvaliteten i undervisningen ved at offentliggøre evalueringer, kvalitet forbedres ved at evalueringer foretages sobert og behandles seriøst.

Til nr. 2

Der er ingen grund til at lave detailstyring omkring rådgivning af universiteterne. Der er ikke noget der forhindrer universiteterne i at gøre det nu, hvis de synes, det er en god idé.

Det er problematisk, at nuværende velfungerende repræsentantskaber skal erstattes af snævrere fora, der kun sammensættes af aftagere, når universiteterne har et bredere sigte. Obligatoriske aftagerpaneler kan undergrave kompetencerne i bl.a. studienævnene.

Til nr. 3

Der er ingen grund til at lave detailstyring omkring ledelse af de faglige miljøer. Der er ikke noget der forhindrer universiteterne i at gøre det nu, hvis de synes, det er en god idé.

Universiteterne har ikke brug for flere løsrevne ledere, der ifølge lovforslaget end ikke behøver at være anerkendte forskere.

Til nr. 4

Der er ingen grund til at lave detailstyring omkring Ph.d.-skoler. Der er ikke noget, der forhindrer universiteterne i at gøre det nu, hvis de synes, det er en god idé.

At alle Ph.d.ere skal være i en Ph.d.-skole kan begrænse de faglige muligheder for emnevalg.

Til nr. 5

Når kompetence flyttes fra studienævnet til meritankenævn er det vigtigt fortsat at sikre de studerendes medbestemmelse. I sager om merit kan studerende være med til at sikre den ansøgende studerendes retssikkerhed og samtidig varetage de faglige hensyn på fagene.

Til nr. 6

Forskningsfriheden på universiteterne er truet, når ministre kan pålægge universiteterne arbejdsopgaver.

Michael Aastrup Jensen (V) Britta Schall Holberg (V) Tina Nedergaard (V)
Torsten Schack Pedersen (V) Hanne Severinsen (V) fmd. Jesper Langballe (DF)
Jørn Dohrmann (DF) Per Ørum Jørgensen (KF) Charlotte Dyremose (KF) Rasmus Prehn (S)
Magnus Heunicke (S) nfmd. Christine Antorini (S) Sophie Hæstorp Andersen (S)
Margrethe Vestager (RV) Charlotte Fischer (RV) Anne Grete Holmsgaard (SF)
Per Clausen (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 140

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat fra videnskabsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Henvendelse af 16/2-07 fra Danske Studerendes Fællesråd
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 140

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om en redegørelse for, hvorledes bestyrelserne sammensættes på de enkelte universiteter, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om en redegørelse for, hvorfor ressourcer ikke er overført fra sektorministerierne til Videnskabsministeriet, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om en offentliggørelse af høringssvarene til lovudkastet fra sektorministerierne, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om fagministerierne ER at opfatte som universiteter/sektorforskningsenheders direkte modparter ved kontraktsindgåelse, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om indgåelse af kontrakter mellem universiteter og sektorministerier, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om en redegørelse for, om resultatkontrakten indgås alene med Videnskabsministeriet, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om en redegørelse for, om der er offentlighed om ressortministeriers krav til kontraktindgåelse/resultatkontrakten, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om det er muligt for universiteterne at træffe langsigtede og flerårige dispositioner med 2-årige kontrakter, hvor der årligt skal aftales resultatkrav, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om hvorledes det sikres, at universiteterne ikke langsomt udsultes igennem kontraktforhold, som økonomisk kun dækker snævre myndighedsopgaver, men ikke opretholdelse af basisforskning, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om ministeren vil udrede, hvad der sker, hvis et ministerium ikke er tilfreds med den ønskede ydelse eller ønsker udført yderligere tjenesteydelser, som universitetet ikke mener, er indeholdt i kontrakten, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå

- 11 Spm. om en redegørelse for, om universiteter i de nordiske lande, Storbritannien, Holland, Tyskland og USA udfører »myndighedsopgaver«, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om universiteter i de nordiske lande, Storbritannien, Holland, Frankrig, Tyskland og USA indgår resultatkontrakter med ministeriet/ministerier, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om redegørelse for, om medarbejderne på universiteterne i de nordiske lande, og andre lande af deres institutleder med instruktionsbeføjelser kan pålægges at udføre bestemte forskningsopgaver og myndighedsopgaver, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om redegørelse for, hvad termen »undtagelsesvis« dækker over, herunder om det kun gælder akut beredskab eller det gælder for generelle udviklingskontraktforhold, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om en redegørelse for, hvad termen »undtagelsesvis« dækker over, herunder om det gælder såvel almindeligt myndighedsberedskab, forskningsbaseret rådgivning m.m. samt strategisk forskning og udvikling, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om redegørelse for, hvad termen »undtagelsesvis« dækker over, herunder give eksempler på ministerielle kontraktplæg inden for fødevarerområdet og miljøområdet, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om ministeren kan bekræfte, at universiteter ikke kan sige nej til en myndighedsopgave, med henvisning til at indtægtsgrundlaget er usikkert eller utilstrækkeligt, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om ministeren kan garantere for, at universiteter ikke påtvinges kontrakter, som kan være underskudsgivende eller i uoverensstemmelse med universitetets aktivitetsplaner, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om, hvem der har ejerskabet til database-oplysninger og lignende vedr. Danmarks Fødevarerforsknings, DMU's og Danmarks Jordbrugsforsknings udførelse af myndighedsopgaver, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om, hvorfor protesterne mod ministerens beføjelser til at påtvinge universiteterne kontrakter ikke er omtalt i ministeriets høringsnotat til Folketinget, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om ministeren kan bekræfte, at en universitetsforsker (f.eks. en miljøbiolog på AU) har fri ret til at ytre sig kritisk om en myndighedsopgave, som en sektorforskningsenhed (f.eks. DMU på AU) leverer, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om ministeren kan bekræfte, at et ressortministerium ikke kan indføre begrænsninger i forsknings- eller ytringsfrihed i en kontrakt med et universitet, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå

- 23 Spm. om ministeren kan bekræfte, at et ressortministerium ikke kan indføre særlige kontraktbetingelser eller forbehold før offentliggørelsen af en udredning/rapport, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om ministeren kan bekræfte, at en forsker frit kan udtale sig efter bedste faglige overbevisning og, at det er ulovligt, hvis en forskningsleder pålægger denne ikke at udtale sig eller at vente med at udtale sig, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om, hvad skal en forsker gøre, hvis en forskningsleder pålægger denne at ændre i en publikation, at udsætte publicering eller at pålægge denne ikke at udtale sig om et konkret forskningstema, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om begrundelsen for, at udviklingskontrakten skal omhandle universitetets »samlede virksomhed, herunder også den forskning, der understøtter opgaver inden for myndighedsbetjening«, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om »de videnskabelige medarbejdere kan forske frit inden for universitetets forskningsstrategiske rammer, som fastlagt i udviklingskontrakten« er en begrænsning, der er indarbejdet i dette lovforslag, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om ministeren kan bekræfte, at den omtalte formulering betyder, at en forskningsleder med instruktionsbeføjelse kan pålægge en forsker at afholde sig fra at forske i emner, som ikke er nævnt i universitetets forskningsstrategi henholdsvis udviklingskontrakten, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 29 Spm. om ministeren kan bekræfte, at ministeriet som kontraktpart får betydelig indflydelse på, hvad universitetets enkelte forskere kan/skal beskæftige sig med, jf. ministeriets ret til at formulere udviklingskontrakten, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm. om de videnskabelige medarbejdere henholdsvis Akademisk Råd vil blive inddraget i de økonomiske og faglige overvejelser i forbindelse med og før indgåelse af en kontrakt med et ressortministerium, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 31 Spm. om, hvorfor en direktør henholdsvis sektorleder så vidt muligt skal være en anerkendt forsker, mens det for universitetets ledere gælder som et absolut krav, at de skal være anerkendte forskere, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 32 Spm. om, hvorledes kan »kvaliteten sikres på anden måde«, jf. § 16 a stk. 3, når en direktør henholdsvis en sektorleder, der ikke er anerkendt forsker, skal have beslutningsmyndigheden og instruktionsbeføjelser vedr. fagligt-videnskabelige beslutninger om ansættelser, projekter, kontrakter el.lign., når denne ikke har de fagligt-akademiske kvalifikationer til at tage stilling hertil, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 33 Spm. om der i loven er indbygget »vandtætte skotter« mellem den fri forskning og sektorforskning, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå

- 34 Spm. om kommentere til bemærkningen i Videnskabernes Selskabs høringsvar om, at der ikke er »et hensigtsmæssigt bolværk« for den enkelte forskers forskningsfrihed, idet loven ikke sikrer en klar arbejdsdeling, så det står helt klart, hvem der arbejder med sektorforskning, og hvem der arbejder med grundforskning, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 35 Spm. om ministerens kommentere til Videnskabernes Selskabs forslag til hensigtserklæring, der skal sikre den individuelle forskningsfrihed, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 36 Spm. om ministeren kan bekræfte, at der er offentlighed i forvaltningen, hvad angår de nye sektorinstitutioners aktiviteter, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 37 Spm. om universiteternes sektorbevillinger fra ressortministerierne opføres i virksomhedsregnskabet som eksterne indtægter, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 38 Spm. om indtægterne for de indfusionerede sektorforskningsaktiviteter kommer til at fremgå på en særskilt finanslovskonto, og kommer de til at fremgå særskilt af universitetsregnskabet, så det er muligt at adskille de almindelige forskningsaktiviteter fra de nye myndighedsopgaver m.m., til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 39 Spm. om, hvilke dele af universiteternes indtægter til udførelse af myndighedsopgaver m.m. fra ressortministerierne, der vil blive indregnet som forskningsbevillinger, når de totale forskningsbevillinger skal beregnes i henhold til Barcelonamålsætningen, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 40 Spm. om universiteternes ledelser havde pligt til jf. lovens § 15 at forelægge ministeriets høring om universitetslovsudkastet (L 140) for Akademisk Råd, og vil ministeren supplerende oplyse, på hvilke af de 9 institutioner dette skete, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 41 Spm. om en redegørelse for, hvad der forhindrer ministerier i at opbygge deres egen sektorforsknings- og analyseenhed i ministerielt regi, når den toårige indfasning er slut, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 42 Spørgsmål tilbagetaget
- 43 Spørgsmål tilbagetaget
- 44 Spørgsmål tilbagetaget
- 45 Spørgsmål tilbagetaget
- 46 Spm. om kontrakter mellem universiteter og sektorministerier indgås mellem disse to parter enten som en aftale (økonomisk) specificeret på myndighedsberedskab, udredningsopgaver, overvågning m.m., eller som en rammeaftale og/eller som en del af ministeriets resultatkontrakt, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 47 Spm. om resultatkontrakten indgås alene med Videnskabsministeriet og, om ministeriet repræsenterer øvrige ressortministerier eller om de indgåede kontrakter blot indføjes i resultatkontrakten, til videnskabs-

- ministeren, og ministerens svar herpå
- 48 Spørgsmål tilbagetaget
- 49 Spørgsmål tilbagetaget
- 50 Spørgsmål tilbagetaget
- 51 Spørgsmål tilbagetaget
- 52 Spørgsmål tilbagetaget
- 53 Spm. om universiteter i de nordiske lande, Storbritannien, Holland, Frankrig, Tyskland og USA indgår resultatkontrakter med ministeriet/ministerier, jf. § 8 stk. 8, lovbemærkningerne om udviklingskontrakter som styreform, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 54 Spm. om medarbejderne på universiteterne i de nordiske lande, Storbritannien, Holland, Frankrig, Tyskland og USA af deres institutleder med instruktionsbeføjelser kan pålægges at udføre bestemte forskningsopgaver og myndighedsopgaver, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 55 Spm. om, hvad termen »undtagelsesvis« dækker over, jf. § 33, stk. 2, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 56 Spørgsmål tilbagetaget
- 57 Spm. om, hvad termen »undtagelsesvis« dækker over, jf. § 33, stk. 2, herunder give eksempler på ministerielle kontrakt pålæg inden for fødevarerområdet (DFVF) og miljøområdet (DMU), til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 58 Spørgsmål tilbagetaget
- 59 Spørgsmål tilbagetaget
- 60 Spm. om, hvad der forhindrer ministerier i at opbygge deres egen sektorforsknings- og analyseenhed i ministerielt regi, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 61 Spm. om, hvem der har ejerskabet til database-oplysninger og lignende vedrørende Danmarks Fødevarerforsknings, DMU's og Danmarks Jordbrugsforsknings udførelse af myndighedsopgaver og forestiller ministeren sig, at dette materiale evt. skal udleveres til et privat konsulentfirma i forbindelse med konkurrenceudsættelsen om to år, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 62 Spm. om, hvorfor protesterne mod ministerens beføjelser til at påtvinge universiteterne kontrakter, jf. § 33, stk. 2, ikke er omtalt i ministeriets høringsnotat, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 63 Spm. om det jf. § 15 i Universitetsloven var et lovkrav, at det fremsendte høringsudkast til Lov om ændring af Universitetsloven (dateret 14/12-06) var af en sådan betydning/karakter, at det skulle forelægges for Akademisk Råd, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 64 Spm. om det er en korrekt fortolkning af § 15, stk. 3, at Akademisk Råd har ret til at drøfte og udtale sig om det fremsendte høringsud-

- kast, idet dette er af væsentlig betydning for universitetets virksomhed, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 65 Spm. om ministeren kan bekræfte, at det er lovstridigt, hvis rektor har undladt at forelægge høringsudkastet for Akademisk Råd, eller at rektor kun har forelagt det »til orientering«, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 66 Spm. om på hvilke universiteter, Akademisk Råd fik forelagt henholdsvis ikke forelagt det fremsendte høringsudkast til Lov om ændring af Universitetsloven på en måde, så det var i overensstemmelse med Universitetsloven, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 67 Spm. om kommentar til henvendelse af 16/2-07 fra Danske Studerendes Fællesråd, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 68 Spm. om, i forhold til det forslag, der blev sendt i høring, er der i bemærkningerne til afsnit 2.3.5 på side 10 tilføjet: »idet ph.d.-skoler erstatter forskerskoler«, hvad effekten er af tilføjjelsen, og med hvilken begrundelse er tilføjjelsen sket, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 69 Spm. om det fortsat vil være muligt med indføjjelsen af de nye ph.d.-skoler at indgå i tværinstitutionelt og tværfagligt samarbejde om forskeruddannelse, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 70 Spm. om, hvilken betydning indføjjelsen af de nye ph.d.-skoler har for det eksisterende forskeruddannelsessamarbejde og for forskerskoler på tværs af fagområder og institutioner, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 71 Spm. om, hvordan de nye ph.d.-skoler tilgodeser det fagligt fokuserede forskeruddannelsessamarbejde, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
- 72 Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 140

Samrådspm.nr.	Titel
A	Samrådspm. om, hvilke kontakter ministeren har haft med universiteternes ledelser og de ansattes organisationer i forbindelse med behandlingen af ændringerne i universitetsloven, til videnskabsministeren
B	Samrådspm. om ministerens kommentarer til universitetsverdenens kritik af regeringen for at ville knægte den frie forskning og stække universiteternes uafhængighed, til videnskabsministeren
C	Samrådspm. om, hvilke ændringer ministeren vil gennemføre i sine forslag til ændringer af universitetsloven på baggrund af universitetsverdenens kritik af disse forslag, til videnskabsministeren